

CAPUT III.

*Novam Encheirisin, non-
nullasque Observationes beneficio
illius factas exponit.*

Postquam hætenus variorum de receptaculo chyli & ductu thoracico tam in animalibus brutis, quam etiam in homine visis observationes recensuimus, hoc capite novas aliquas jam allegatis adjiciemus, & novam circa has partes Encheirisin hætenus, quantum equidem novimus, incognitam Curiosorum oculis & censuræ subjiçiemus. Differt autem illa ab aliorum hæc in re factis experimentis, quod hæc probè perspectâ non opus habeamus, homines vivos, utpote quod, uti supra diximus, religio vetat, cultro anatomico subjiçere, neque etiam ad supplicium damnatis cibos, quos assumere plerique detrectant, ad satietatem, imò ad nauseam usque ingerere; quod etiam necesse non habeamus, casum vel fortunam propitiam exorare, quo illa nobis has vias offerat & aperiat, quo certam earum partem nobis manifestet, siquidem in quòvis subjecto humano omni tempore etiam post plures à morte dies totus tractus vasorum lacteorum tertii generis ad oculum demonstrari, liquore quodam coloratò, ve etiam cerâ repleti, & in humore balsamico per insigne temporis spatium conservari potest, quorum ductuum tres cum annexo receptaculo hunc in modum preparatos, asservamus. Est autem illa enchei-

cheirisis (ut paucis rem edisseramus) ut vas quoddam lymphaticum (quorum ingens numerus ad inferiorem cisternæ partem properat) infra receptaculum prope renes investigetur, id quod facili negotio obtinebis, si defixis in venam emulgentem sinistram oculis eam accuratè examinaveris; huic namque tria ut plurimum vasa, lymphatica dicta, superincumbunt, quæ à partibus inferioribus sursum delata obliquè per medium dictæ venæ emulgentis repunt, atque rectà ad receptaculum tendentia eidem liquorem suum contentum infundunt. Quæ vasa cum satis insignis magnitudinis sint, in oculos faciliè incurrunt. His visis illi, quod magnitudine & capacitate quam maximè conspicuum est, parvò quodam vulnusculò antea inflicto tubulum adapta, illoque mediante flatum immitte; quo subeunte animadvertes, vesiculam attolli eodem in loco, ubi receptaculum situm est, & partes superincumbentes elevari: præterea aërem inflatum ulterius supra diaphragma progredi, & canalem quendam tenuem & pellucidum distendere, postea in venam utque subclaviam sinistram transire, & ex hac in cavam, dextrumque cordis thalamum irrumpere; porro etiam in descendentem venæ cavæ truncum rueret, eundemque toto sui decursu dilatare & replere. Cuius rei certior fieri poteris, si loco aëris, qui, tanquam corpus fluidissimum, faciliè diffluit & dilabitur, liquor coloratus e. g. lac (quod ob colorem, quem cum chylo communem habet, aptissimum est) mediante syringe eidem vasi lymphatico injicias: illud enim, quia argenteo colore nitet, in receptaculum & ductum thoracicum penetrans omnia manifestiora red-

dit, ita ut tota hæc via lactea uno obtutu conspici queat. Quoniam vero lac eodem modo, ac alii liquores fluidi manent, & toti statim effluunt ex his partibus, ubi fortè aliquo in loco vel per præcipitantiam, vel etiam inadvertentiam (id quod facilè evenire potest) acie scalpelli vel levissimè læduntur, & tale vulnusculum neque ligaturâ, neque aliâ ratione commodè coërceri potest, hinc præstat ceram vel albam, vel alio quodam colore imbutam, aut etiam sebum hircinum huic rei adhibere, quippe quæ frige facta indurantur, & talem consistentiam, uti loquuntur, acquirunt, ut alienis etiam terminis non contenta non amplius diffluant.

§. II.

Dum autem hæc fiunt, probè cavendum est, ne fluidum injectum, sive illud aër sit, sive lac, sive etiam cera, nimio cum impetu propellatur & cogatur in hæc vasa, utpote quæ, cum tenerrimæ structuræ sint, facilè rumpuntur; id quod totum experimentum irritum reddet, & inquirentem fine suo frustrabitur. Quod si verò ex voto res successerit, hos ductus à vicinis partibus, nervis nimirum & vasis, nec non membranis facili negotio discernes, & sollicitâ manu cautoque scalpello separabis, eâdem prorsus ratione, quam *cap. I. §. 7.* indigitavimus. His itaque omnibus, quæ modo enumeravimus, detectis, perlustratis, & separatis, de toto hoc invento triumphare poteris. Et hæc etiam methodo usus est Nob. Dn. Kisling, Medicinæ Candidatus dignissimus, cum proximè elapso Anno 1710. d. 19. Martii receptaculum Pecqueti & ductum thoraci-

cum in homine primò videret. Ipsi enim in eximentis partibus genitalibus occupato in conspectum venerunt supra jam allegata, & venæ emulgenti sinistrae incumbentia vasa lymphatica, quorum medio aperto & inflato animadvertit flatum transire in canalem thoracicum & venam subclaviam, atque redire per venam cavam infra diaphragma abscissam. Hinc non sine ratione suspicatus est, hoc vasculum in receptaculum æquè ac ductum chyloferum immediatè haurire, id quod avtopsia etiam confirmavit: nam cum inventum hocce ulterius prosequeretur, & lac dicto vasculo injiceret, omnes hæ viæ ab immisso humore candidante repletæ atque turgidæ apparuerunt; id quod hujus rei certiores nos reddidit.

§. III.

Divulgatâ encheirisi nihil aliud superest, quàm ut nonnullas observationes beneficio illius factas, quomodo nimirum hæc vasa in diversis subjectis sese exhibuerint, subjungamus. Quod ipsum quidem icones ad calcem dissertationis adjecti aliquatenus declarant, at tamen, quo tota hæc res melius intelligatur, brevi aliquâ explicatione opus esse existimamus. In primo itaque subjecto, quod muliebri fuit, vidimus vasa lymphatica, aut lactea secundi generis plurima, præsertim verò quatuor (*fig. I. u u u u*) præ aliis conspicua, suisque nodis & quasi articulis, valvularum indicibus, instructa, quæ ab inferioribus sursum delata in receptaculum sese insinuare videbantur. Secundò, receptaculum Pecqueti (*f*) quod exactè è regione arteriæ coeliacæ (*p*) situm erat, & corpori primæ lum-
borum

borum vertebræ incumbibat. Referebat illud fac-
cum insigniter cavum duos circiter digitos minores
latum, & quatuor longum, atque in plures quasi vesi-
culas divisum, secus ac Cl. Bartholinus vult, qui non-
nisi glandulosam ejus substantiam admittit. Eo in
loco, ubi dexter diaphragmatis tendo primam inser-
tionem habet, & prima lumborum vertebra secundæ
jungitur, scilicet è regione arteriæ mesaraicæ superio-
ris (g) bifurcatum conspiciebatur. Postea in ulte-
riore ejus præparatione repertum est, idem non in
duos tantum ramos, sed potius in quatuor, eosque in-
signes distribui, è quibus unus, qui in parte sinistra ex
altiore ejus loco propullulat, unà cum duobus mediis
recta descendebat; quarto, qui omnium amplissimus
erat, à prioribus obliquè deflectente, & latitudine di-
giti minoris infra emulgentem sinistri lateris arte-
riam sub aortæ trunco lævam versus tendente; in hoc
ramo nulli nodi conspiciebantur, quemadmodum in
tribus prioribus, ita ut probabile videatur, cum nullis
valvulis munitum esse, sique receptaculi partem
constituere; reliquos verò lymphaticorum albo ad-
scribi debere. Tertio, cisterna in superiore sui parte
angustior facta desinebat in canalem chyliferum seu
ductum thoracicum (xxx) secundum dorsi longi-
tudinem ascendentem, & corpori vertebrarum ejus
superincumbentem. Decurrebat autem inter ve-
nam sine pari, quæ Græcis ἀζυγὸς dicitur (e) arte-
riam aortam seu magnam (b) & ex parte œsopha-
gum; ita quidem ut infernâ sui sede vena azygos, su-
pernâ verò œsophagus ipsi superimpositus fuerit; ve-
nâ sine pari à latere dextro, à sinistro vero arteriæ aor-
tæ

tæ trunco semper accumbente. A quâ arteriâ æquè ac
 vena hinc inde furculi certis in distantis hunc ductum
 supergressæ ad latera excurrerant, quorum alii venæ
 (1234) alii vero arteriæ intercostales (5678) ab
 Anatomicis vocantur. Præterea eo in loco, ubi aliàs
 bifurcatus est, & aorta è corde exurgens, hîcque
 in figura abscissa (cc) ipsi superincumbit, nimi-
 rum inter quartam & sextam dorsi vertebram,
 mirum in modum ampliatur, ut duplo major
 & capacior, quam aliis in locis conspiceretur.
 Porrò infernâ sui parte dextrorsum magis reflecteba-
 tur, (si situm arteriæ magnæ, non vero spinæ dorsi
 spectes, huic enim immediatè incumbit) ubi verò ad
 exortum venæ *αζύγης* pervenit, obliquè & sinistrorsum
 versus superiora pergebat, sub œsophago absconditus
 latens, cui etiam mediantibus fibrillis tenuissimis
 arctè adharebat. Deinde à corpore vertebrarum
 dorsi magis deflectens & œsophagum quoque dese-
 rens ad arteriam carotidem sinistram, ubi illa cum
 subclavia ejusdem lateris è trunco aortæ ascendens
 exoritur, properabat; postquam eò pervenerat in sac-
 culum satis capacem & transverso pollice longum am-
 pliatur, qui aliud quasi receptaculum & quidem su-
 perius constituebat: ab hujus sede inferiore propullu-
 labat ramus satis insignis, arteriæ carotidi sinistrae me-
 diantibus fibrillis arctè adhærens, qui post aliquam ad
 superiora inflexionem rursus descendebat, atque su-
 pernæ receptaculi parti inferebatur, suo decursu circu-
 lum quendam (yy) satis accuratè describens. Cui
 circulo in multis convenit cum illo rorifero, qui à
 Bilsio primò demonstratus tantoperè deprædicatur, de

de quo vid. *cap. 1. §. 8.* Insertionem ductus thoracici in venam subclaviam sinistram (*ff*) duplicem (*fig. 1. 2. & fig. 3. c*) in hoc subjecto reperimus, ostioliis juxta se invicem positis (*fig. 4. bb*) eo præcisè in loco, ubi vena subclavia & jugularis interna mutuos in amplexus ruunt. Alterum ostiolum, quod superius non immeritò vocatur, & altero inferiore multo majus existit, statim à latere valvulæ majoris (*fig. 4. aa*) positum erat; quæ parietem intermedium jugularem inter & subclaviam format, imò sub eadem absconditum quasi latebat, & non nisi venâ sursum sublatâ conspiciebatur. Alterum verò ostiolum, quod inferius est atque minus, à priori latitudine semidigiti minoris transversi distans in venæ subclaviæ parte magis inferiore & quasi in ejus limine situm obtinuit. Utrique adstat valvula propria duplex seu bivalvis, illi, quæ circa principium intestini coli conspicitur, quoad structuram non absimilis.

§. IV.

Quò autem certior huic invento veritas constaret, eundem ductum chyliferum aliquot post diebus in subjecto virili quærivimus, & duce eodem vase lymphatico pari modo invenimus, qui ratione sui decursus cum priore quidem conveniebat (*uti illud è fig. 2. patet*) nihilominus tamen multa etiam peculiaris, & à priore multum diversa exhibebat. Et primò quidem receptaculum Pecqueti nullum sacculum insigni cavitate præditum præ se ferebat, sed ductus solummodo hoc in loco magis quam alibi dilatatus & ampliatius erat. (9) Paulo inferius verò super corpore secun-

dæ lumborum vertebræ tres potissimum glandulae
 conspiciantur, quarum duas (*cc*) figura 2. exhibet
 mediantibus suis ductibus (*dd*) & sibi invicem & du-
 ctui chyliifero conjunctæ; id quod inde collegimus,
 quia liquor illi, quæ in dextro latere sita erat, injectus
 eam transiit, atque in alteram, ut & ductum ordina-
 rium penetravit. Tertia glandula situ inferior & cum
 prioribus triangulum constituens, propè finem tertie
 lumborum vertebræ plures canaliculos minores sibi
 invicem annexos habebat, ductu quodam insigni, qui
 ordinario & quoad capacitatem, & quoad structuram
 non absimilis erat, ad eandem pergente, ita ut nonnisi
 ejus continuatio esse videretur. E quibus elucescit
 hanc de glandulis lumbaribus observationem cum illa
 Bartholini egregiè concordare, & utramque avtopsiâ
 inniti, quamvis nonnulli contrarium sibi persuadeant.
 vid. *cap. 2. §. 3.* Paulo superius fasciculus atque con-
 geries infinitorum tubulorum miris anfractibus, gy-
 ris, & flexibus capreolorum vitium instar constans,
 ac vas spermaticis in corpore pampiniformi propè
 testem comparanda observabatur, (*fig. 2. e*) qui ta-
 men omnes in ductum chyliiferum (*gg*) hiabant,
 ita ut lac huic injectum in illos quoque transiret.
 Erat iste fasciculus transversum pollicem latus, &
 unum cum dimidio longus, atque immediatè sub
 arteriæ magnæ trunco (*fig. 2. aa*) situs, ubi cœliaca
 ex eodem egreditur; partim sinistro ultimæ dor-
 si vertebræ lateri, partim etiam corpori primæ lum-
 borum incumbens. Paululum supra eundem alius
 à latere dextro se conspiciendum præbuit (*f*) non
 adeò latus atque diffusus, uti prior, undecimæ dor-
 si ver-

vertebræ incumbens, qui æquè ac ille ab injecto in ductum ordinarium lacte repletus fuit, licet cera ob canaliculorum exilitatem eò penetrare non potuerit; hic nonnullos surculos, minimos licet, ad latus etiam dextrum emiserat. Post ductus chyliifer multum angustabatur, donec circa finem octavæ dorsi vertebræ in duos ramulos abierit, quorum dexter abfque ulteriore divisione & sine ullis anfractibus ad primam usque dorsi vertebram ascendit; recto etiam tramite, nisi quod, ubi circa quintam sinistrorsum progrediebatur, levi quâdam & superficiali tortuositate (sit venia verbo) præditus fuerit. Alter verò, isque sinister, multis statim gyris anfractuosis circa exortum suum majoribus, mox verò in progressu exilissimis conspicuus erat (a) qui canaliculi minores partim versus sinistram, & quidem majore in copia, partim vero dextrum versus latus evagabantur; tum in surculum majorem collecti circa medium quintæ dorsi vertebræ cum ductu ordinario coäluerunt: idem deinde ductus prope medium primæ ejusdem dorsi vertebræ duos rursus in surculos dividebatur (b) capacitate & longitudine sibi invicem æquales, & duobus digitis transversis longos, qui post brevem sui decursum rursus ampliabantur, atque in sacculos sibi etiam æquales, & figurâ suâ, ut & magnitudine fructum corni referentes (12) abibant; hi ramuli in superiore sui parte ferè coëuntes circulum quendam aliquo modo exhibebant, eodem forte titulo, quo rorifer ille Bilsii, dignum. Insertio ejus hoc in subjecto, pari ratione ac in priori duplex erat, & orificium duplex, majus alterum, alterum minus: verum cum hoc discrimine, primò, quod quem-

quemadmodum in illo alterum situ inferius, alterum superius dici poterat, ita in hoc utrumque eâdem fermè in linea atque altitudine positum videbatur. Secundò, quod insertio ferè magis in principio venæ jugularis internæ sinistri lateris (l) paulò infra ejus valvulas primas, quam in vena subclavia (ii) observabatur.

§. V.

Cum autem Experientia (non fallax illa & rudis, qualem multi nostro hoc seculo jactitant, sed solida & constans) sit cognitio nullo docente per usum reperta, eorum quæ non unâ vel alterâ vice, sed sæpius, imò sæpius unò eodemque modò evenerunt, & in pluribus subjectis observata sunt, hinc non contenti hanc encheirisin in uno vel altero cadavere adhibuisse, & vias microcosmi lacteas vidisse, sed iisdem vestigiis insistentes hoc inventum ulterius prosequi & quâ ratione in aliis sese haberent, indagare allaboravimus, præsertim cum in primis duobus subjectis naturam mirè ludentem deprehenderimus. Quam ob causam Anno hoc currente sub initium mensis Martii aperuimus subjectum virile, & viso receptaculo ductuque chylifero in hujus insertionem quoque inquisivimus, quam in latere dextro in vena subclavia reperimus, quæ aliàs in sinistro ordinariâ naturæ lege conspicitur, id quod adedò peculiare & extraordinarium est, ut *Diemerbr. Anat. l. 1. c. 11.* se unquam in homine insertionem ductus in subclaviam dextram invenisse neget. Mense insequente Aprili cadaver furis (penè dixerim homicidæ, quippe qui, ut suam servaret, licitoris uxori vitam adimere in animo habebat) suspensio in-
terempti

terempti, permittentibus id summis justitiæ Arbitris, in
Theatrum nostrum Anatomicum de vchi curavimus.
Erat illud valdè musculosum, & quoad viscera optimè
aliàs constitutum, excepto quod dexter pulmonum
lobus arctè satis adnatus erat pleuræ; id quod fre-
quentissimè, & modo non in omnibus corporibus ob-
servatur, quemadmodum illis, qui cadaverum aper-
tioni sapius interfuerunt, satis superque notum est.
Reperimus in hoc subjecto Receptaculum Pecqueti
eàdem fermè ratione, quâ in primo constitutum; re-
ferebat namque sacculum oblongum, amplum, & in-
signiter cavum, in quem multa vasa lymphatica sese
exonerabant, quique simili modò sensim & sensim in
canalem extenuabatur. Hinc inde etiam in ipsum
hunc ductum vasa ejusmodi sese insinuabant, & qui-
dem potissimum circa ejus initium duo valdè insignia,
in dextro alterum, alterum vero in sinistro latere.

Tùm ubi vertebrae dorsi attigerat, inter quartam
& sextam ejus vertebrae divaricationem quandam,
quæ isthmum quasi efformaverat, habebat, latitudine
duorum pollicum transversorum longam; quæ talem
se conspicendam præbuit, qualem *Joh. van Horne diss.
de ductu chyliifero* nobis depingit, excepto quod in ejus
investigatione arteriolas intercostales per eandem
transire vix observaverimus. Præterea dexter bifur-
cationis ramus multò major & capacior erat sinistro;
uterque post brevem sui decursum cum se invicem
coalescebat. Ipse hic ductus prope insertionem
suam etiam in sacculum satis conspicuum dilatabatur,
non tamen adeò insignem ac in prioribus subjectis,
cumque unicam & simplicem, quia neque canalis di-
vide-

videbatur, neque etiam circulum quendam decursu suo describat. Eodem die subjectum virile ad manus erat, in quo easdem etiam partes perlustravimus, & receptaculum priori aliquo modo simile, ut & bifurcationem prædicto in locoprehendimus. Ut vero certiores redderemur valvularum, quas unanimi fere suffragio huic ductui attribuunt Anatomici, tentavimus eo in loco, ubi supra cor ad lævam magis reflectitur, aërem, atque postea lac in eundem propellere, & quidem versus inferiora (nam viâ contrariâ & versus superiora quævis injecta facili negotio pergere supra jam diximus & ostendimus): verum, licet parva quædam ductus portio intumuerit, tamen neque spiritus inflatus, neque etiam lac injectum, multò minus cerâ ulterius permeare potuit ob valvulam obstantem, quæ nodum quendam repræsentavit; hinc imminente ruptionis metu' ab ulteriore propulsione desistendum erat; avtopsia interim nobis probavit & confirmavit ea, quæ supra *cap. 1. §. 5.* recensuimus.

Et pauca hæc de nostra Encheirisi Dissertationis Academicæ loco allegasse sufficiant. Quod si quis de ista dubitare forsân vellet, illi eandem unâ cum nonnullis ductibus cerâ repletis & liquore balsamico imbutis, atque à putredine vindicatis ad oculum demonstrare paratos nos profiteamur. Quæ si serenâ fronte, B. L. exceperis & tuâ attentione digna judicaveris, cum inventis facillè sit addere, his forsân alia in posterum observata, DEO volente, adjiciemus.

Cui sit Laus, Honor, & Gloria.

T A N T U M !

COROL